

بررسی میزان سبک های تدریس استادان مؤسسه تحصیلات عالی غور

نامزد پوهنپار تيمورشاه رحيمي^۱ و پوهندوی عبدالاحمد امینی^۲

^۱دپارتمنت روان شناسي، پوهنځي تعليم و تربيه، پوهنتون غور، غور، افغانستان

^۲دپارتمنت تعليم و تربيه، پوهنځي علوم مسلکي و تربیوي، پوهنتون تعليم و تربيه کابل، کابل، افغانستان

ایمیل: timorshah.rahimi1399@gmail.com

چکیده

کیفیت سبک تدریس و تطبیق آن با سبک های یادگیری در محیط یادگیری نقش بسزایی در فرایند یاددهی-یادگیری. پس این تحقیق، به هدف بررسی سبک های تدریس اساتید پوهنتون غور انجام شده است. از روش توصیفی-تحلیلی استفاده گردیده. جامعه آماری این تحقیق ۱۰۰ نفر استادان پوهنتون غور می باشد. از پرسشنامه سبک های تدریس گراشاد (۲۰۰۲) استفاده شده است. یافته ها نشان می دهد که سبک تخصصی با میانگین ۳۴.۱۰ در پوهنځي زراعت و سبک تسهیل گری با میانگین ۳۳.۵۰ در پوهنځي شرعيات، سبک تدریس تعاملی با میانگین ۳۳.۵۵ در پوهنځي تعليم و تربيه و در نهایت سبک تخصصی با میانگین ۳۳.۴۰ در پوهنځي کمپیوتر ساینس غالب بوده است. و همچنان رابطه بین سبک تدریس استادان و رتبه علمی در سطح معناداری ($p < 0.001$)، رابطه بین سبک تدریس و درجه تحصیلی در سطح معناداری ($p < 0.001$) رابطه معنادار بدست آمده است. بر مبنای نتایج، سبک تخصصی در پوهنځي زراعت و کمپیوتر ساینس، سبک تسهیل گری در پوهنځي شرعيات و سبک تعاملی در پوهنځي تعليم و تربيه سبک غالب اعلان می شود.

واژه های کلیدی: تدریس؛ سبک تدریس؛ تدریس تخصصی؛ تدریس تسهیل گر؛ تدریس تعاملی

Assessing the Teaching Styles of Teachers at Ghor Institute of Higher Education

Temorshah Rahimi¹, Abdul Ahmad Amini²

¹Department of Psychology, Faculty of Education, Ghor University, Ghor, AF

²Department of Education, Faculty of Educational and Professional Sciences, Kabul Education University, Kabul, AF

Email: timorshah.rahimi1399@gmail.com

Abstract

The quality of teaching styles and their alignment with learning styles play a significant role in the teaching-learning process. Therefore, this study was conducted to examine the teaching styles of faculty members at Ghor University. A descriptive-analytical method was employed. The statistical population of the study consisted of 100 faculty members of Ghor University. The Grasha Teaching Style Inventory (2002) was used as the research instrument. The findings indicate that the expert teaching style was dominant in the Faculty of Agriculture (mean = 34.10), the facilitator style in the Faculty of Islamic Studies (mean = 33.50), the interactive style in the Faculty of Education (mean = 33.55), and again the expert style in the Faculty of Computer Science (mean = 33.40). Furthermore, a significant relationship was found between teaching styles and academic rank ($p < 0.001$), as well as between teaching styles and educational degree ($p < 0.001$). Based on the results, the expert style is identified as the dominant teaching style in the Faculties of Agriculture and Computer Science, the facilitator style in the Faculty of Islamic Studies, and the interactive style in the Faculty of Education.

Keywords: Teaching; Teaching Style; Specialized Teaching; Facilitator Teaching; Interactive Teaching

ارجاع: رحیمی، ت. و امینی، ا. (۱۴۰۴). بررسی میزان سبک های تدریس استادان مؤسسه تحصیلات عالی غور. ژورنال

علمی- تحقیقی علوم اجتماعی- پوهنتون کابل ۸(۲). ۱۲۹-۱۱۳. <https://doi.org/10.62810/jss.v8i2.339>

مقدمه

تدریس به عنوان یک وظیفه پیچیده و پرمسئولیت از دیرباز مورد توجه برنامه‌ریزان آموزشی بوده است. در این راستا می‌توان به سبک تدریس استادان اشاره نمود که به عنوان عنصر مهم در تدریس بوده و نشان‌دهنده کیفیت رفتارهایی است که استاد در رهبری صنف به کار می‌برند (حکیم‌زاده و همکاران، ۱۴۰۱).

سبک تدریس اشاره به رفتارهایی دارد که استاد در تعاملاتش با فراگیران از خود نشان می‌دهد و نقش مهمی در جنبه‌های مختلف یاددهی ایفا می‌کند. در رابطه با اهمیت توجه به سبک تدریس، دیدگاه‌های متعددی وجود دارد از جمله، Dunn به این نکته تأکید کرده است که اگر بر کیفیت تدریس تمرکز نشود، اصلاح رفتار و به دنبال آن یادگیری ممکن نخواهد شد، همچنین او معتقد است که یک تدریس خوب بستگی به آشنایی استاد از سبک‌های تدریس دارد او هنر تدریس را به عنوان ارتباط دهنده نیازهای محصلان برای یادگیری دانست (درویش قدیمی و رودباری، ۱۳۹۰).

سبک تدریس هر استاد، نه تنها بر انتقال مفاهیم علمی تأثیر می‌گذارد؛ بلکه نقش مهمی در انگیزش، مشارکت فعال و درک عمیق مطالب توسط محصلان دارد. در مؤسسه تحصیلات عالی غور، به عنوان یکی نهادهای فعال در عرصه آموزش عالی می‌باشد که بررسی سبک‌های تدریس استادان اهمیت ویژه‌ای دارد. با توجه به شرایط خاص، امکانات محدود شناخت سبک‌های غالب تدریس و بررسی نقاط قوت و ضعف آن‌ها، می‌تواند زمینه‌ساز بهبود کیفیت آموزشی گردد. برخی استادان ممکن است از روش‌های سنتی و ساختارهای کلاسیک در تعاملات شان استفاده می‌کنند، در حالی که دیگران رویکردهای فعال‌تر مانند روش مشارکتی حل مسئله یا یادگیری مبتنی بر پروژه را ترجیح دهند. با این حال، تاکنون بررسی جامع و علمی در مورد سبک‌های تدریس مورد استفاده در این مؤسسه صورت نگرفته است. خلاء موجود در این زمینه می‌تواند منجر به تداوم روش‌های ناکارآمد، کاهش انگیزه محصلان، و در نهایت افت کیفیت آموزشی گردد. بنابراین، انجام یک تحقیق علمی به منظور شناسایی و تحلیل سبک‌های تدریس استادان در مؤسسه تحصیلات عالی غور، نه تنها یک ضرورت علمی، بلکه گامی مؤثر در راستای بهبود وضعیت آموزشی این نهاد به شمار می‌رود. پس ضرورت تحقیق حاضر در مؤسسه تحصیلات عالی غور از آن جهت است که این مؤسسه در حال حاضر با چالش‌هایی در زمینه کیفیت تدریس مواجه است. بنابراین در این راستا تحقیقات زیاد صورت گرفته است که بیان‌کننده اهمیت موضوع را نشان می‌دهد تحقیقات که دیگران در این راستا انجام داده اند به شرح ذیل می‌باشد.

رزاقی نژاد، بخشی و مشایخی سال (۱۳۸۹)، تحقیق را تحت عنوان بررسی سبک های تدریس اعضای هیأت علمی پوهنتون علوم پزشکی رفسنجان انجام داده اند. روش تحقیق شان مطالعه توصیفی مقطعی بر روی تعداد ۱۰۰ نفر از اعضای هیأت علمی دانشکده ها و مراکز آموزشی درمانی دانشگاه رفسنجان به صورت سرشماری انجام داده اند. نتایج بررسی نشان داد که کاربرد سبک های تدریس خبره و وکالتی توسط اعضای هیأت علمی در حد زیاد و سبک های تدریس آمرانه، فردی و تسهیل کننده در رتبه کاربرد متوسط است.

شکورنیاو همکاران (۱۴۰۰)، تحقیقی را تحت عنوان «بررسی سبک تدریسی اعضای هیأت علمی علمی و رابطه آن با برخی ویژگی های دموگرافیک آنان در دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز» انجام داده اند. این تحقیق با روش مطالعه توصیفی مقطعی تعداد ۱۷۲ نفر اعضای هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز را مورد مطالعه قرار داده اند از پرسشنامه گراشاد و ریچمن استفاده کرده بوده اند. یافته ها نشان داد که اساتید از سبک تدریس آمرانه با فراوانی ۲۷.۹ درصد و سبک تدریس خبره ۲۳.۸ درصد بطور معنی دار بیشتر از سایر سبک ها استفاده می کنند. همچنین کمترین سبک استفاده استادان از سبک تدریس تسهیل کننده را نشان می دهد و یافته های تحقیق شان همچنان نشان میدهد که بین سن، جنسیت و رتبه علمی که شامل متغیرهای دموگرافیک می باشد و سبک تدریس استادان رابطه معنی دار وجود ندارد.

غلامی در سال (۱۳۹۸)، تحقیق را تحت عنوان بررسی و تبیین انواع گوناگون سبک های تدریس انجام داده است. تحقیق آن از نوع توصیفی و تحلیلی بوده است که از روش کتابخانه استفاده کرده است سبک های گوناگون را ابتداء به بررسی و معرفی گرفته است و به این نتیجه رسیده است، شناسایی سبک زمینه لازم را برای تغییر رویکردهای معلمان در صنف درس به وجود می آورد. معلم می تواند با استفاده از هریک سبک های اقتدارگرایانه، دیکتاتوری، سهل گیرانه و یا انطباقی نوع خاص از برون داد آموزشی را رقم بزند. و محقق مذکور از بین سبک های مختلف تدریس بیشتر تاکید آن روی سبک تعاملی و اقتداری را در بروز خلاقیت و انگیزش محصلان موثر توصیف کرده است. اهداف این تحقیق قرار ذیل است.

۱. بررسی میزان استفاده استادان مؤسسه تحصیلات عالی غور از سبک های مختلف تدریس
۲. بررسی رابطه بین سبک تدریس استادان با ویژه گی های دموگرافیک پاسخ دهنده گان

پس سوالات که در این تحقیق مطرح می باشد این است که:

۱. میزان استفاده استادان مؤسسه تحصیلات عالی غور از سبک‌های تدریس چگونه است؟
۲. چي رابطه بين سبک تدریس استادان و ویژگی‌های دموگرافیک پاسخ دهنده‌گان وجود دارد؟

روش تحقیق

روش که در این تحقیق به کار گرفته شده است، از لحاظ نوع هدف، تحقیق توصیفی تحلیلی، از لحاظ نتیجه تحقیق کاربردی، از لحاظ ابزار جمع آوری اطلاعات تحقیق پیمایشی، از لحاظ ماهیت داده‌ها تحقیق کمی می‌باشد و از نظر واحد تحلیل تحقیق موردی است. در این تحقیق، ابتدا اطلاعات در مورد میزان استفاده اساتید از سبک‌های تدریس جمع‌آوری و سپس با استفاده از پروگرام SPSS مورد تحلیل قرار گرفته و میزان استفاده اساتید از انواع سبک‌های تدریس مشخص شد.

جامعه آماری تحقیق تمام استادان مؤسسه تحصیلات عالی غور که شامل (۱۰۰) تن استاد برحال از چهار پوهنځي می‌شود را در بر می‌گیرد. با در نظر داشت این که جامعه آماری کوچک می‌باشد؛ بنابراین تمام اساتید این چهار پوهنځي شامل نمونه آماری انتخاب گردیدند.

ابزار تحقیق: ابزار گردآوری داده‌ها این تحقیق، پرسشنامه می‌باشد. که از پرسشنامه سبک‌های تدریس گراشا و ریچمن (۲۰۰۲) استفاده شده است. تعداد سؤالات پرسشنامه سبک‌های تدریس بدون سؤالات دموگرافیکی (۳۲) می‌رسد و سؤالات این پرسشنامه به اساس قالب پرسشنامه پنج گزینه‌ای طیف لیکرت به اساس جدول شماره (۱) ساخته شده است.

جدول ۱: نمونه‌ای طیف لیکرت متغیر سبک‌های تدریس

گزینه‌ش انتخابی	کاملاً مخالفم	مخالفم	نظر ندارم	موافقم	کاملاً موافقم
نمره	۱	۲	۳	۴	۵

مؤلفه‌های پرسشنامه شامل چهار مؤلفه سبک تدریس تخصصی با (۸) گویه، سبک تدریس اقتداری (۸) گویه، سبک تدریس تسهیل‌گری (۸) گویه و سبک تدریس تعاملی (۸) گویه می‌باشد که در جدول شماره (۲) نشان داده شده است.

روایی (اعتبار) پرسشنامه سبک‌های تدریس

برای سنجش روایی پرسشنامه سبک‌های تدریس گراشا در سال ۲۰۰۲ مورد تحقیق قرار گرفته است و روایی آن شاخص اعتبار محتوا (CVI) برای هر یک از چهار خرده‌مقیاس سبک تخصصی، اقتدار رسمی، تسهیل‌گری و واگذاری بیش از ۹۷٪ گزارش شد. همچنین، نسبت اعتبار محتوا (CVR) بالاتر از ۶۲٪ بود، که نشان‌دهنده تأیید قاطع معیارهای علمی و صوری توسط خبرگان است (گراشا، ۱۹۹۶).

همچنین روایی این پرسشنامه توسط حسن زاده و همکاران تحقیق را در سال ۱۴۰۱ انجام داده اند. روایی پرسشنامه مورد تأیید قرار گرفته است. برای ارزیابی ظاهری، پرسشنامه نظریات گروهی از متخصصان (محققان، روانشناسان تربیتی و اساتید) گرفته شده است و چند نمونه تجربی بررسی شد (حکیم‌زاده و همکاران، ۱۴۰۱).

روایی (اعتبار) در جامعه مورد تحقیق

و همچنان روایی پرسشنامه گراشا و ریچمن توسط استادان پوهنځی روانشناسی و علوم تربیتی و استادان پوهنځی علوم تربیتی و مسلکی پوهنتون تعلیم و تربیه کابل نیز ارزیابی شده و مورد تأیید قرار گرفته است.

پایایی پرسشنامه متغیر سبک تدریس

در خصوص پایایی پرسشنامه سبک تدریس گراشا در سال (۲۰۰۲) می‌باشد که پایایی این پرسشنامه را با استفاده از آلفای کرونباخ ۰.۷۸ بدست آورده است. حسن زاده و همکاران (۱۳۹۲) پایایی این پرسشنامه را ۰.۸۱ بدست آوردند. همچنین در تحقیقات برهانی و همکاران آن در سال (۱۳۹۶) با استفاده از آلفای کرونباخ پایایی آن را ۰.۸۹ بدست آورده است.

در تحقیق حاضر نیز، همسانی درونی در خرده مقیاس‌های این: سیاهه به تربیت جدول شماره ۲ نشان داده شده.

جدول ۲: میزان آلفای کرونباخ متغیر سبک‌های تدریس

اسم متغیر	نوع متغیر	تعدد سوالات	میزان آلفای کرونباخ
سبک تخصصی	مستقل	۸	۰.۸۶
سبک تسهیل‌گری	مستقل	۸	۰.۷۱
سبک اقتداری	مستقل	۸	۰.۷۶
سبک تعاملی	مستقل	۸	۰.۷۵

یافته‌ها

داده‌ها پس از ورود به نرم‌افزار SPSS کدگذاری شده اند و بعداً داده‌های مورد نظر تحلیل شدند. ابتداء به توصیف ویژگی‌های دموگرافیک جامعه آماری پرداخته شده است و در ادامه برای مؤلفه‌های سبک تدریس استادان از آمار توصیفی کمی شامل میانگین و انحراف معیار محاسبه صورت گرفته است.

جدول ۳: توزیع نمرات پاسخگویان برحسب پوهنخی

پوهنخی	فریکونسی	درصدی	درصدی تجمعی
تعلیم و تربیه	۴۰	۴۰	۴۰
زراعت	۲۰	۲۰	۶۰
کمپیوتر ساینس	۲۰	۲۰	۸۰
شرعیات	۲۰	۲۰	۱۰۰

یافته‌های جدول شماره ۳ نشان می‌دهد که در مجموعه ۱۰۰ نفر استادان مؤسسه تحصیلات عالی غور که مصروف تدریس در چهار پوهنخی می‌باشند، برای شان پرسشنامه توضیح گردیده است که همه آنها به سؤالات پرسشنامه پاسخ ارائه نموده اند. بر اساس نتایج بدست آمده ۴۰ نفر که (۴۰ درصد) پاسخ‌دهنده‌گان را شامل می‌شوند مربوطه به استادان پوهنخی تعلیم و تربیه، ۲۰ نفر استادان که (۲۰ درصد) پاسخ‌دهنده‌گان را در بر می‌گیرد شامل پوهنخی زراعت می‌شوند، همچنان ۲۰ نفر پاسخ‌دهنده‌گان که حدود (۲۰ درصد) پاسخ‌دهنده‌گان را شامل می‌شوند مربوط به استادان پوهنخی کمپیوتر ساینس می‌باشد و در نهایت ۲۰ نفر استادان که حدود (۲۰ درصد) پاسخ‌دهنده‌گان را در بر می‌گیرد شامل استادان پوهنخی شرعیات می‌باشند در نتیجه گفته می‌توانیم که بیشترین تعداد پاسخ دهنده‌گان شامل پوهنخی تعلیم و تربیه می‌باشد؛ چون این پوهنخی دارای یازده دیپارتمنت و همچنان نظر به دیگر پوهنخی‌ها قدامت و سابقه بیشتر دارد.

جدول ۴: توزیع نمرات برحسب سن پاسخ دهنده‌گان

سن	فریکونسی	درصدی معتبر	درصدی مجموعه
۲۵-۲۰	۶	۶	۶
۳۰-۲۶	۲۴	۲۴	۳۰
۳۵-۳۱	۳۸	۳۸	۶۸
۴۰-۳۶	۳۲	۳۲	۱۰۰

جدول ۴ مشاهده می‌شود که ۶ نفر پاسخ‌دهنده‌گان که (۶ درصد) را در بر می‌گیرد سن شان بین ۲۰ الی ۲۵ بوده، ۲۴ نفر پاسخ‌دهنده‌گان که (۲۴ درصد) را شامل است سن شان بین ۲۶ الی ۳۰ سال سن داشتن، ۳۸ نفر پاسخ‌دهنده‌گان که (۳۸ درصد) را شامل می‌شود سن شان بین ۳۱-۳۵ سن داشته اند و ۳۲ نفر پاسخ‌دهنده‌گان که (۳۲ درصد) را شامل می‌شود سن شان بین ۳۶ الی ۴۰ سال سن داشته اند که اکثر پاسخ‌دهنده‌گان سن شان بین ۳۱-۳۵ بوده است.

جدول ۵: توزیع نمرات برحسب رتبه علمی پاسخ دهنده گان

رتبه علمی	فریکونسی	درصدی معتبر	درصدی مجموعه
نامزد پوهنپار	۲۵	۲۵	۲۵
پوهنپار	۴۴	۴۴	۶۹
پوهنمل	۲۳	۲۳	۹۲
پوهندوی	۸	۸	۱۰۰

جدول ۵ چنین معلوم می‌شود که ۲۵ نفر استاد که (۲۵ درصد) را در بر می‌گیرد رتبه علمی آن‌ها نامزد پوهنپار، ۴۴ نفر استاد که (۴۴ درصد) را شامل می‌شود رتبه علمی شان پوهنپار، ۲۳ نفر که شامل (۲۳ درصد) می‌شود رتبه علمی شان پوهنمل و ۸ نفر استاد که (۱۰ درصد) را تشکیل می‌دهد رتبه علمی شان پوهندوی می‌باشد. پس چنین نتیجه گرفته می‌شود که مؤسسه تحصیلات عالی غور یک نهاد آموزشی جوان و تازه تأسیس می‌باشد که اکثر استادان آن با رتبه علمی پوهنپار و نامزد پوهنپار می‌باشند.

جدول ۶: توزیع نمرات برحسب درجه تحصیلی پاسخ دهنده گان

درجه تحصیلی	فریکونسی	درصدی معتبر	درصدی مجموعه
لیسانس	۲۶	۲۶	۲۶
ماستر	۷۴	۷۴	۱۰۰

جدول ۶ چنین مشاهده می‌شود که ۲۶ نفر استاد که ۲۶ درصد را شامل می‌شود درجه تحصیلی شان لیسانس و ۷۴ نفر استاد که ۷۴ درصد استادان درجه تحصیلی ماستر می‌باشند. پس از مشاهده جدول بالا چنین نتیجه گرفته می‌شود اکثر استادان این نهاد علمی درجه تحصیلی استادان ماستر بوده است که از تجارب و دانش تخصصی برخوردار هستند.

جدول ۷: توزیع یافتی های توصیفی میانگین متغیرهای سبک تدریس برحسب پوهنخی

دیپارتمنت	سبک تخصصی	سبک اقتداری	سبک تسهیل گری	سبک تعاملی
تعلیم و تربیه	۳۲.۹۵	۲۹.۵۰	۳۱.۱۵	۳۳.۵۵
زراعت	۳۴.۱۰	۳۰.۸۰	۳۱.۷۰	۲۹.۷۰
کمپیوتر ساینس	۳۳.۴۰	۳۲.۱۰	۳۲.۴۰	۳۰.۴۰
شرعیات	۳۱.۶۰	۳۲.۱۰	۳۳.۵۰	۳۲

جدول شماره ۷ توزیع اطلاعات میانگین استفاد سبک‌های تدریس در پوهنخی‌های چهار گانه مؤسسه تحصیلات عالی غور را نشان می‌دهد که پوهنخی تعلیم و تربیه از سبک تخصصی با میانگین ۳۲.۹۵، سبک اقتداری با میانگین ۲۹.۵۰، سبک تسهیل گر با میانگین ۳۱.۱۵ و سبک تعاملی با میانگین ۳۳.۵۵

استفاده از سبک‌های تدریس را نشان می‌دهد، پس سبک غالب در پوهنخی تعلیم و تربیه سبک تعاملی می‌باشد.

استادان پوهنخی زراعت از سبک تخصصی با میانگین ۳۴.۱۰، سبک اقتداری با میانگین ۳۰.۸۰، سبک تسهیل‌گری با میانگین ۳۱.۷۰ و در نهایت سبک تعاملی با میانگین ۲۹.۷۰ مورد استفاده استادان قرار گرفته است. در نتیجه سبک غالب در پوهنخی زراعت سبک تخصصی می‌باشد.

همچنان استادان پوهنخی کمپیوتر ساینس از سبک تخصصی با میانگین ۳۳.۴۰، سبک اقتداری با میانگین ۳۲.۱۰، سبک ۳۲.۴۰ و در نهایت سبک تعاملی با میانگین ۳۰.۴۰ مورد استفاده استادان قرار گرفته است پس در نتیجه سبک غالب در پوهنخی کمپیوتر ساینس نیز سبک تخصصی می‌باشد.

و در نهایت استادان پوهنخی شرعیات از سبک تخصصی با میانگین ۳۱.۶۰، از سبک تدریس اقتداری با میانگین ۳۲.۱۰، از سبک تدریس تسهیل‌گری با میانگین ۳۳.۵۰ و در نهایت از سبک تدریس تعاملی با میانگین ۳۲ مورد استفاده قرار گرفته است. پس در نتیجه سبک غالب در پوهنخی شرعیات سبک تسهیل‌گری بوده است.

جدول ۸: بررسی رابطه بین پوهنخی و سبک‌های تدریس استادان

متغیرها	سطح معنا داری (sig)	کای - دو χ^2	df	شاخص کرامر وی
سبک تخصصی و پوهنخی	۰.۰۰۱	۵۷.۷۷	۳۰	۰.۴۴۳
سبک اقتداری و پوهنخی	۰.۰۰۲	۵۲.۴۹	۲۷	۰.۴۱۸
سبک تسهیل‌گری و پوهنخی	۰.۰۱۶	۵۲.۷۹	۳۳	۰.۴۲۰
سبک تعاملی استاد و پوهنخی	۰.۰۰۱	۸۰.۷۳	۳۹	۰.۵۱۹

به منظور بررسی رابطه بین سبک تدریس و پوهنخی و رشته تحصیلی استادان، از آزمون کای دو استفاده شده و همچنان برای سنجش شدت رابطه از ضریب Cramer's V استفاده شده است.

نتایج جدول ۸ نشان می‌دهد که رابطه بین سبک تخصصی و رشته تحصیلی در سطح معناداری ۰.۰۰۱ و شاخص کرامر با ضریب همبستگی ۰.۴۴۳ نشان‌دهنده رابطه معنادار نسبتاً قوی بین رشته تحصیلی را نشان می‌دهد، همچنان رابطه بین سبک تدریس اقتداری و رشته تحصیلی در سطح معناداری ۰.۰۰۲ و ضریب همبستگی کرامر وی ۰.۴۱۸ هم نشان‌دهنده رابطه نسبتاً قوی بین رشته تحصیلی و سبک اقتداری را نشان می‌دهد، رابطه بین سبک تسهیل‌گری و رشته تحصیلی در سطح معناداری ۰.۰۱۷ با ضریب همبستگی ۰.۴۲۰ نشان‌دهنده رابطه نسبتاً قوی و معنادار می‌باشد و در نهایت رابطه بین سبک تدریس تعاملی و رشته تحصیلی در سطح معناداری ۰.۰۰۱ و ضریب همبستگی ۰.۵۱۹ نشان‌دهنده

رابطه قوی و معنادار است. در نتیجه بین سبک‌های تدریس و رشته تحصیلی کاملاً رابطه معنادار وجود دارد.

جدول ۹: بررسی رابطه بین سبک تدریس استادان و رتبه علمی

متغیرها	سطح معناداری (sig)	کای - دو χ^2	df	شاخص کرامر وی
سبک تخصصی و رتبه علمی	۰.۰۰۱	۸۲.۹۳	۳۰	۰.۵۲۶
سبک اقتداری و رتبه علمی	۰.۰۰۱	۷۴.۹۷	۲۷	۰.۵۰۰
تسهیل‌گری و رتبه علمی	۰.۰۰۱	۸۴.۳۷	۳۳	۰.۵۳۰
تعاملی و رتبه علمی	۰.۰۰۱	۱۲۴.۹۳	۳۹	۰.۶۴۵

به منظور بررسی رابطه بین سبک تدریس و رتبه علمی استادان، از آزمون کای - دو استفاده شده و همچنان برای سنجش شدت رابطه از ضریب Cramer's V استفاده گردیده است.

جدول ۹ نشان می‌دهد که رابطه بین سبک تخصصی و رتبه علمی استادان در سطح معناداری ۰.۰۰۱ و ضریب همبستگی ۰.۵۲۶ نشان‌دهنده رابطه معنادار و قوی می‌باشد و همچنان رابطه بین سبک تدریس اقتداری و رتبه علمی در سطح معناداری ۰.۰۰۱ و ضریب همبستگی ۰.۵۰۰ بیان‌کننده رابط قوی و معنادار می‌باشد، رابطه بین سبک تسهیل‌گری و رتبه علمی استادان در سطح معناداری ۰.۰۰۱ و ضریب همبستگی ۰.۵۳۰ نشان‌دهنده رابطه قوی و معنادار می‌باشد و در نهایت رابطه بین سبک تدریس تعاملی و رتبه علمی استادان در سطح معناداری ۰.۰۰۱ و ضریب همبستگی ۰.۶۴۵ نشان‌دهنده رابطه قوی و معنادار است. به‌طور کلی یافته‌ها حاکی از آن هستند که هر قدر رتبه علمی استادان بلند باشد به همان اندازه در انتخاب سبک‌های نوین و تعاملی افزایش پیدا می‌کند.

جدول ۱۰: بررسی رابطه بین سبک تدریس استاد و درجه تحصیلی استاد

متغیرها	سطح معناداری (sig)	کای - دو χ^2	df	شاخص کرامر وی
تخصصی و درجه تحصیلی	۰.۰۶۳	۱۷.۵۶	۱۰	۰.۲۲۶
اقتداری و درجه تحصیلی	۰.۰۵۸	۱۹.۸۵	۹	۰.۲۱۸
تسهیل‌گری و درجه تحصیلی	۰.۰۵۱	۲۰.۷۳	۱۱	۰.۲۳۵
تعاملی و درجه تحصیلی	۰.۰۰۱	۴۵.۵۹	۱۳	۰.۶۷۵

به منظور بررسی رابطه بین سبک تدریس و درجه تحصیلی استادان، از آزمون کای - دو استفاده شده و همچنان برای سنجش شدت رابطه از ضریب Cramer's V استفاده گردیده است.

یافته‌های جدول ۱۰ نشان می‌دهد که رابطه بین سبک تخصصی و درجه تحصیلی استادان در سطح معناداری ۰.۰۶۳ و ضریب همبستگی ۰.۲۲۶ نشان‌دهنده رابطه نا معنادار و ضعیف می‌باشد، رابطه بین سبک تدریس اقتداری استاد و درجه تحصیلی استاد در سطح معناداری ۰.۰۵۸ و ضریب همبستگی ۰.۲۱۸ بیان‌کننده رابطه نا معنادار ولی ضعیف، رابطه بین سبک تدریس تسهیل‌گری استاد و درجه تحصیلی در سطح معناداری ۰.۲۳۵ نشان‌دهنده رابطه نا معنادار و ضعیف می‌باشد و در نهایت رابطه بین سبک تدریس تعاملی استاد و درجه تحصیلی در سطح معناداری ۰.۰۰۱ و ضریب همبستگی ۰.۶۷۵ بیان‌کننده رابطه کاملاً معنادار و قوی می‌باشد به این معنا که هر قدر استادان درجه تحصیلی شان بلند باشد به همان اندازه برای استفاده از سبک‌های تعاملی گرایش دارند.

جدول ۱۱: بررسی رابطه بین سبک تدریس استاد و سن استاد

متغیرها	سطح معناداری (sig)	کای - دو	df	شاخص کرامروی
		χ^2		
سبک تخصصی و سن	۰.۰۰۱	۶۵.۲۶	۳۰	۰.۴۶۶
سبک اقتداری و سن	۰.۰۰۱	۹۷.۵۵	۲۷	۰.۵۷۰
سبک تسهیل‌گری و سن	۰.۰۰۱	۸۷.۰۴	۳۳	۰.۵۳۹
سبک تعاملی و سن	۰.۰۰۱	۱۴۷.۷۶	۳۹	۰.۷۰۲

به منظور بررسی رابطه بین سبک تدریس و سن استادان، از آزمون کای - دو استفاده شده و همچنان برای سنجش شدت رابطه از ضریب Cramer's V استفاده گردیده است.

جدول ۱۱ نشان می‌دهد که رابطه بین سبک تخصصی و سن استاد در سطح معناداری ۰.۰۰۱ و ضریب همبستگی ۰.۴۶۶ نشان‌دهنده رابطه نسبتاً خوب و معنادار می‌باشد، رابطه بین سبک تدریس اقتداری و سن استاد در سطح معناداری ۰.۰۰۱ و ضریب همبستگی ۰.۵۷۰ بیان‌کننده رابطه نسبتاً قوی و معنادار می‌باشد، رابطه بین سبک تدریس تسهیل‌گری و سن استاد در سطح معناداری ۰.۰۰۱ و ضریب همبستگی ۰.۵۳۹ نشان‌دهنده رابطه نسبتاً قوی و معنادار و در نهایت رابطه بین سبک تدریس تعاملی و سن استاد در سطح معناداری ۰.۰۰۱ و ضریب همبستگی ۰.۷۰۲ بیان‌کننده رابطه قوی و معنادار می‌باشد. پس در کل گفته می‌توان که هر قدر سن استادان بلندتر برود گرایش استاد و سبک‌های تعاملی و نوین بیشتر می‌شود.

مناقشه

این مطالعه به منظور بررسی سبک‌های تدریس استادان مؤسسه تحصیلات عالی غور صورت گرفته است. طبق نتایج بدست آمده از تکمیل پرسشنامه سبک‌های تدریس توسط استادان این مؤسسه

تحصیلات عالی به‌طور کلی یافته‌ها بیان‌گر این است که سبک تدریس اولیه اعضای کادری در بین پوهنشی‌های مختلف مؤسسه تحصیلات عالی غور در سال ۱۴۰۴ ه.ش مختلف بوده است بیشتر سبک ترجیحی در بین استادان پوهنشی تعلیم و تربیه سبک تعاملی با میانگین ۳۳.۵۵ بوده است، در بین استادان پوهنشی زراعت و کمپیوتر ساینس سبک تخصصی با میانگین‌های ۳۴.۱۰ و ۳۳.۴۰ بوده است، در بین استادان پوهنشی شرعیات از سبک تسهیل‌گری با میانگین ۳۳.۵۰ بیشتر مورد استفاده صورت گرفته است.

همچنان یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد که بین سبک تدریس استادان و رتبه علمی، درجه تحصیلی و رشته تحصیلی نیز رابطه معنادار و قوی وجود دارد، یعنی هر قدر استادان درجه تحصیلی شان بلند تر بوده است گرایش بیشتر با سبک‌های تعاملی و سازنده‌تر داشته‌اند. همچنان هر قدر استادان که رتبه علمی بالا داشته‌اند از سبک‌های مؤثر و خوب در صنف درسی استفاده نموده‌اند و در نهایت بین رشته تحصیلی و سبک تدریس نیز رابطه معنادار و مؤثر وجود داشته است به این معنی که رشته تحصیلی استادان در انتخاب سبک تدریس رابطه معنادار دارد رشته تحصیلی ایجاب می‌کند استادان در انتقال مفاهیم و ارائه معلومات از سبک تدریس خاص استفاده نمایند.

تحقیقات که دیگران انجام داده‌اند به شرح ذیل می‌باشد: رزاقی نژاد، بخشی و مشایخی ۱۳۸۹ سبک‌های تدریس اعضای هیأت علمی پوهنتون علوم پزشکی رفسنجان به بررسی گرفته‌اند، نتایج شان نشان داد بود که کاربرد سبک‌های تدریس خبره (0.16 ± 5.13) که حدود ۹۲.۵ درصد داده‌ها را تشکیل می‌دهد توسط استادان استفاده صورت گرفته و سبک وکالتی (4.6 ± 0.65) که حدود ۷۳.۱ درصد داده را نشان می‌دهد که توسط اعضای هیأت علمی در حد زیاد مورد استفاده قرار گرفته است و سبک‌های تدریس آمرانه، فردی و تسهیل‌کننده در رتبه کاربرد متوسط است. همچنان درجه رابطه بین سبک تدریس و درجه تحصیلی اعضای هیئت علمی را معنادار اعلان نموده‌اند کسانی که درجه تحصیلی لیسانس داشته‌اند از سبک تدریسی ترجیحی شان تسهیل‌کننده بوده است، کسانی که درجه تحصیلی شان ماستر و دوکتور بوده است سبک تدریس تخصصی و اقتداری بیشتر مورد استفاده قرار داده‌اند.

همچنان بین سبک تدریس و رشته تحصیلی را معنادار گفته‌اند و بیان کرده‌اند استادان که درس‌های علوم نظری را ارائه می‌کنند بیشتر از سبک تخصصی و استادان که بیشتر دروس عملی را ارائه می‌کنند از سبک تعاملی بیشتر استفاده می‌کنند. و در نهایت بیان می‌کنند که بین سبک تدریس استادان و رشته تحصیلی نیز رابطه معنادار وجود دارد استادان پوهنشی طب از سبک تخصصی، استادان پوهنشی

پرستاری یا نرسنگ از سبک تسهیل‌کننده، استادان پوهنخی استوماتولوژی از سبک تدریس وکالتی بیان شده است.

شکونیا و همکاران، سبک‌های تدریس استادان دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز را بررسی کردند، سبک غالب را سبک تدریس خبره و آمرانه بیان کرده اند، هر دو سبک خبره و سبک آمرانه را جز از سبک های معلم محور توصیف نموده اند. همچنان بیان نموده است که بین سبک تدریس و رشته تحصیلی چندان رابطه معنادار وجود ندارد و بیان نموده که سبک تدریس در تمام پوهنخی‌ها به جز از پوهنخی بهداشت را سبک تدریس تخصصی گفته است، تنها سبک تدریس استادان پوهنخی بهداشت را سبک تسهیل‌گری بیان نموده است.

درویش قدیمی و رودباری سال (۱۳۹۰) سبک‌های تدریس اعضای هیات علمی پوهنخی‌ها تابعه پوهنتون علوم پزشکی ایران پرداخته است. یافته های تحقیق خود مشخص کرده اند که اکثریت اعضای هیأت علمی پوهنخی‌های تابعه پوهنتون علوم پزشکی ایران، ارائه مفهوم به صورت کاربردی، یادگیری عمقی، پردازش شناختی به صورت اجرایی و فعالیت های مشارکتی را ترجیح می دهند. همچنان یافته‌ها تحقیق شان بیان می کنند که بین سبک تدریس استادان و رشته تحصیلی استادان رابطه معنادار و مثبت گفته شده است.

غلامی سال (۱۳۹۸) به بررسی و تبیین انواع گوناگون سبک‌های تدریس پرداخته است. چون روش کار آن کتابخانه‌ای بوده بنا از بین سبک‌های تدریس سبک‌های تعاملی و اقتداری در فرایند یاددهی و یادگیری مؤثر توصیف کرده است.

بنا یافته‌های تحقیق حاضر با تحقیق رازقی نژاد، بخشی و مشایخی همخوانی دارد چون سبک غالب در بین اعضای هیات علمی دانشگاه رفسنجان هم سبک خبره یا تخصصی بوده است.

یافته این تحقیق در یک بخش با یافته‌های تحقیق شکونیا و همکاران مطابق و همخوانی دارد در تحقیق شکونیا سبک خبره یا تخصصی و سبک آمرانه یا اقتداری غالب بوده است در حالیکه در تحقیق حاضر تنها سبک غالب تدریس در پوهنخی زراعت و کمپیوتر ساینس سبک تخصصی بوده و در پوهنخی تعلیم و تربیه سبک تعاملی غالب بوده است و در پوهنخی شرعیات سبک تدریسی تسهیل‌گری کاربرد بیشتر داشته است.

یافته‌های این تحقیق با یافته‌های تحقیق درویش قدیمی و رودباری همچنان تا حدود همخوانی دارد. ایشان در تحقیق خود سبک‌های تدریس مشارکتی و تعاملی را غالب اعلان نموده اند ولی در تحقیق حاضر تنها سبک تعاملی در پوهنخی تعلیم و تربیه غالب اعلان گردیده است.

همچنان یافته‌های تحقیق رزاقی نژاد، بخشی و مشایخی که سبک غالب تدریس را سبک خبر یا تخصصی بیان نموده بود و همچنان رابطه بین سبک تدریس استادان و درجه تحصیلی، رتبه علمی، رشته تحصیلی را معنادار اعلان نموده بود یافته‌های تحقیق آن‌ها هم تا حدود با یافته‌های تحقیق حاضر همخوانی و مطابقت دارد.

یافته‌های تحقیق حاضر با یافته‌های تحقیق غلامی نیزهمخوانی و برابری ندارد چون تحقیق غلامی از نوع کتابخانه‌ای بوده و سبک‌های تعاملی و اقتداری را در فرایند تدریس موثر دانسته در حالیکه این تحقیق سبک‌های استادان پوهنخی تعلیم و تربیه را به بررسی گرفته است.

نتیجه‌گیری

در نتیجه یافته‌های این تحقیق نشان می‌دهد که استادان مؤسسه تحصیلات عالی غور از یک سبک مشخص به تنهایی استفاده نمی‌کنند از همه سبک‌های تدریس در این سازمان آموزشی استفاده صورت گرفته است. استادان پوهنخی تعلیم و تربیه از سبک تدریس تعاملی در مرحله اول، در رده دوم، از سبک تدریس تخصصی و در مرحله سوم و چهارم از سبک تدریس تسهیل‌گری و اقتداری استفاده کرده‌اند. همچنان سبک غالب تدریس استادان پوهنخی زراعت و پوهنخی کمپیوتر ساینس سبک تخصصی بوده است. و در نهایت سبک غالب تدریس پوهنخی شرعیات سبک تسهیل‌گری بوده. ابزار گردآوری داده‌های این تحقیق موردی از پرسشنامه گراشاد و ریچمن (۲۰۰۲) استفاده صورت گرفته است، روایی و پایایی پرسشنامه در جامعه آماری این تحقیق و در دیگر جامعه‌های آماری نیز تعیین و مشخص شد. یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد که سبک تدریس تعاملی با میانگین ۳۳.۵۵ و سبک تسهیل‌گری با میانگین ۳۳.۵۰، و سبک تدریس تخصصی با میانگین ۳۴.۱۰ پرتکرارترین الگوهای مورد استفاده استادان در پوهنخی‌های چهارگانه مؤسسه تحصیلات عالی غور هستند. بنابراین، سبک غالب در همه پوهنخی‌های تعلیم و تربیه یکسان نیست پس هر پوهنخی یک سبک غالب را دارد.

با توجه به این‌که سبک ترجیحی بیشتر اساتید مورد مطالعه خصوصاً در دو پوهنخی زراعت و کمپیوتر ساینس، سبک تخصصی و در پوهنخی شرعیات سبک تسهیل‌گری می‌باشد و از آن‌جا که این سبک‌های تدریس روی هم رفته به توسعه مشارکت برای کسب استقلال در عمل و مسئولیت‌پذیری محصلان در یادگیری منجر نمی‌شود، بهتر است اساتید پوهنخی‌های زراعت، کمپیوتر و شرعیات

ضمن توجه بیشتر به روش‌های محصل‌محور و استفاده بیشتر از روش‌های تعاملی در تدریس خود و ایجاد شور و هیجان فکری در محصلان بر کارایی سبک تدریس خود بیفزایند. چرا که کاربرد بیش از اندازه سبک استاد محور تخصصی برای محصلان کم تجربه می‌تواند تهدیدکننده یادگیری باشد. با توجه به تأثیر سبک تدریس اساتید در یادگیری محصلان و تفاوت در سبک‌های یادگیری محصلان و همچنین سبک‌های تدریس اساتید، پیشنهاد می‌شود مطالعه‌های در جهت بررسی رضایتمندی محصلان از سبک تدریس اساتید و ارتباط آن با پیشرفت تحصیلی آنان انجام شود. همچنان تحقیقات بعدی که در این زمینه انجام شود بررسی سبک‌های تدریس استادان از دید محصلان مورد بررسی قرار بگیرد. داده‌های این مطالعات می‌تواند به اساتید کمک کند تا با سبک‌های مختلف تدریس آشنا شوند و در نهایت تلاش کنند سبک تدریس خود را با سبک یادگیری محصلان متناسب سازند.

لازم به ذکر است که در این تحقیق محدودیت‌هایی وجود داشت؛ از جمله عدم همکاری استادان در قسمت درج معلومات دقیق به پرسشنامه، کمبود امکانات، محدود بودن جامعه آماری این تحقیق و کمبود تحقیقات داخلی در زمینه متغیر مورد تحقیق بسیار حائز اهمیت می‌باشد. همچنین نتایج این تحقیق به سایر جوامع آماری و استادان شاغل در سازمان‌های آموزشی دیگر باید با رعایت جوانب احتیاط صورت پذیرد.

سپاسگزاری

بدین وسیله از اساتید پوهنحی اقتصاد پوهنتون کابل که در فرایند این تحقیق همکاری داشته‌اند صمیمانه سپاسگزاری نموده که این همکاری نه تنها بر غنای این تحقیق افزوده، بلکه به عنوان منبع انگیزه برای ادامه فعالیت‌های علمی‌ام محسوب می‌شود. همچنان از تمامی کارمندانی که در خانه پری پرسش‌نامه سهم گرفتند و باعث به‌انجام‌رسیدن این تحقیق گردیدند کمال تشکر و امتنان دارم.

سهم نویسندگان در تحقیق (مقاله)

۱. نامزد پوهنیار تیمورشاه رحیمی طرح تحقیق، تدوین متن، جمع‌آوری داده‌ها و تحلیل داده‌ها در SPSS را انجام داده است.
۲. پوهندوی دوکتور عبدالاحمد امینی رهنمایی علمی، بازخورد در ساختار تحقیق و بازبینی و تصحیح متن مقاله را انجام داده است.

تضاد منافع

تصدیق می‌گردد که هیچ‌گونه تضاد منافع مالی، شخصی یا حرفه‌ای که بتواند بر نتایج و تحلیل‌های این تحقیق اثر بگذارد میان نویسندگان وجود ندارد و بر شفافیت و صداقت در انجام این تحقیق متعهد بوده و تمام تلاش خویش را بر حفظ اصول اخلاقی در علم به کار گرفته‌ایم.

منابع

- حافظ نیا، م. (۱۳۹۹). *مقدمه‌ای بر روش تحقیق در علوم انسانی*. چاپ بیست و هفتم، تهران: انتشارات سمت.
- حقیار، ع. (۱۳۹۸). *روانشناسی تربیتی ج ۲*. کابل: انتشارات سعید.
- دریج، ک. (۱۳۹۸). *میتودهای عمومی تدریس*. کابل: انتشارات سعید.
- سیف، ع. (۱۳۹۶). *روانشناسی پرورش نوین*. چاپ شصت و سوم، تهران: انتشارات دوران.
- شعبانی، ح. (۱۳۹۸). *مهارت‌های آموزشی و پرورش جلد اول چاپ ۱*. تهران: انتشارات سمت.
- عنایت، ع. (۱۴۰۰). *میتود عمومی تدریس*. هرات: انتشارات قدس.
- کدیور، پ. (۱۳۹۳). *روانشناسی تربیتی*. سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها، انتشارات سمت.
- کریمی، ب. (۱۳۹۶). *روانشناسی تربیتی*. هرات: انتشارات قدس.
- صفوی، ا. (۱۳۸۲). *کلیات روش‌ها و فنون تدریس*. تهران: انتشارات معاصر.
- حکیم‌زاده، ر.، روحی، م.، مقدم‌زاده، ع. (۱۴۰۲). بررسی رابطه سبک تدریس اساتید با انگیزه و درگیری تحصیلی محصلان در محیط یادگیری آنلاین. *فصلنامه مطالعات برنامه درسی آموزشی عالی*، ۱۴ (۲۷)، ۶۹-۱۱. [لینک](#).
- ذوالفقاری، م.، جانقربانیان، ز.، کاروان برجردی، ک.، زیارتی، ع. (۱۳۹۹). بررسی نقش روش‌های تدریس و تعامل استاد و محصل در انگیزش پیشرفت تحصیلی محصلان. *مجله راهبردهای آموزش در علوم پزشکی*، ۱۳ (۳)، ۲۲۰-۲۲۸. [لینک](#)
- رزاقی نژاد، م.، بخشی، ح.، مشایخی، ن. (۱۳۸۹). بررسی سبک‌های تدریس اعضای هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان. *مجله پزشکی هرمزگان*، سال چهارم. (۳)، ۱۸۹-۲۰۵. [لینک](#).
- شکورنیا، ع.، اورکی کوه شور، م.، الهام پور، ح.، ایزد پناه، ش. (۱۴۰۰). بررسی سبک‌های تدریس هیت علمی و رابطه آن با برخی ویژگی‌های دموگرافیک دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز، *مجله افق توسعه آموزش علوم پزشکی*، ۱۳ (۲)، ۶-۱۲. [لینک](#)
- طیعی، ز. (۱۴۰۰). بررسی روش‌های فعال و غیر فعال و معرفی چند روش تدریس در درس مطالعه علوم اجتماعی. *دهمین کنفرانس بین‌المللی پژوهش‌های مدیریت و علوم انسانی در ایران*، تهران: دانشگاه فرهنگیان، صص ۵-۱۲. [لینک](#)
- غلامی، ط. (۱۳۹۸). بررسی و تبیین انواع گوناگون سبک‌های تدریس. *مجله پیشرفت‌های نوین تدریس در روانشناسی*. علوم تربیتی آموزش و پرورش، ۲ (۲۱)، ۵۰-۵۸. [لینک](#)
- درویش قدیمی، ف.، رودباری، م. (۱۳۹۰). سبک‌های تدریس اعضای هیات علمی دانشکده‌های تابعه دانشگاه علوم پزشکی ایران. *مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی*، شماره (۸)، صص ۹۱۷-۹۲۵. [لینک](#)
- مصرآبادی، ج. (۱۳۹۳). نقش سبک‌های تدریس معلمان بر میزان بی‌انطباطی محصلان تحلیل مبتنی بر شخص. *فصلنامه رهیافتی نو در مدیریت آموزشی*، سال ششم. (۲)، ۱۸۹-۲۰۵. [لینک](#)
- Al-Tamimi, A., & Shuib, M. (2009). Motivation and attitudes towards learning English: A study of petroleum engineering undergraduates at Hadhramout University of Sciences and Technology. *GEMA: Online Journal of Language Studies*, 9(2), 29-55. [link](#)

- Cavallo, A.M., Rozman, M., Blickenstaff, J., & Walker, N. (2003). Learning, reasoning, motivation, and epistemological beliefs. *Journal of College Science Teaching*, 33(3), 18. [Link](#)
- Deci, E.L., & Ryan, R.M. (1985). *Intrinsic Motivation and Self-determination in Human Behavior*. Berlin: Springer Science and Business Media. [Link](#).
- Dolmans, D.H., Wolfhagen, I.H., & Van Der Vleuten, C.P. (1998). Thinking about student thinking: Motivational and cognitive processes influencing tutorial groups. *Academic Medicine*, 73(10), S22-S24.
- Saeed, A.D., (2025). The relationship between lecturers' teaching styles and students' motivation. *Journal of Humanities and Social Sciences*. [Link](#).